

Előfizetési árak: Egy évre... Fél évre... Negyed évre... Egyes szám 5 Kr.

DEBRECEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasábon... Hirdetési díj... Kéziratok vissza nem adandók.

Vallás-egyenlőség

Hazánkban — mint Európa más államaiban is — az újabb korban — rohamosan terjed a vallás iránti hideg közönyosság, — sőt a vallástalanság. És mégis a vallás ma is oly tényező, oly hatalom, melylyel a kormányoknak nagyon nehéz elszámolni.

A különböző felekezeti érdekek között gyakran megszorul a kormány s a törvényhozás. Az egyházi vagyon, a történeti fejlődés, a vérelpecsételt békekötés okmányok... mind drága kincsek a felekezetekre nézve s ezeket csak úgy egyszerűen eltörölni nem lehet, megalkudni velük szintén lehetetlen.

Hogy mennyire mentünk elő a liberalizmusban a nemzetiségi és felekezeti kérdésekben — bizonyítja az, hogy minden nemzetiség és minden felekezet féltékenyen körül sáncolja magát; önállóságot, autonómiát követel magának; jogkörét szélesíteni kívánja a többi rovására... és mi azzal szeretünk dicsekedni, hogy liberálisok vagyunk.

Nem rég olvastuk egy nagyobb napilapban közéletünk egyik vezéremberének tollából, hogy az állam adja ki a budapesti egyetem vagyonából a kath. egyház vagyoni részét s ők — a katolikusok — Szegeden fognak állítani egy kath. egyetemet, hozzá csatolván a kir. kath. jogakadémiaikat vagyonát is.

Máshol olvastuk, hogy a ref. egyházkerületek tárgyalást kezdtek egymásközött egy Debreczenben felállítandó prot. egyetem iránt.

Harmadik helyen olvastuk, hogy — miután a 178 magyar középiskola közül a mózes vallásnak egyetlen gimnáziumot sem tartanak fenn, holott a 37,520 közül 7351 növendék volt mózes hitű — tehát ők is állítsanak gimnáziumokat a többi felekezetek arányához képest.

Igy aztán lesz hazánkban kath. egyetem, prot. egyetem, izr. gimnázium stb. Lesz kath. ügyvéd, prot. orvos, izr. mérnök. Hanem ember legyen az a kultusz-miniszter, — a ki ezen közsírtek közül ki tudjon evezni! — Ha az egyházi vagyon kérdése jön szövegére — az egész főpapság s az arisztokrácia, sőt tán még az udvar is megmozdul s lesz a témérdek kincs nye nyulj hozzám-virág az üres zsebtü miniszterre nézve.

Ugy jár vele, mint az éhes ember, ki előtt ott párolognak az asztalon a finom ételek, de nem engedik mellé letelepedni.

Ha a protestáns autonómiát érinti a miniszter: fülébe dörög a tiszamelléki törzsmagarság a békekötések szentségét s hivatozik arra, hogy ő maga szerezte, maga tartja fent iskoláit s azt mondja: a kinek fizetsz, annak parancsolj! Ha a miniszter megrendeli, hogy ezen és ezen izraelita egyházközség a szemináriumból válassza papjait, az illető egyház választ egy magyarul nem tudó orthodox bochert, mert neki úgy tetszik.

Nagy és fontos dolgok ezek tisztelt olvasó! nem lehet, nem szabad ezeket kicsinyelned, mert a vallás nagy hatalom, a felekezetek nagy tényezők egy államban — kivált ha szembe állítatnak egymással.

De épen ezt a szembeállítást kell megszüntetni a liberális államnak.

Mihelyt a felekezeteknek nem lesz mit félteniök egymástól, mihelyt az állam kimondja a teljes, tökéletes vallás-egyenlőséget: lehullnak a kínai falak s lesz egy akol és egy pásztor!

Az 1848-iki XX. t. cz. megvan, ne tegyünk ahhoz egy betűt sem. Ha jó volt akkor, ha szükség volt reá akkor: bizony ma is jó lesz, ma is szükség van rá.

Ne gondoljuk, hogy azon t. cz. a rendkívüli idők nyomása alatt jött létre,

előkészítették azt évtizedek s létre hivat a valódi liberalizmus. A szabadság napja megolvastotta a hideg sziveket s a testvériség könyei harmatként hulltak a szabadság virágaira!

Az 1848-ki XX. t. cz. 3. §-a szerint minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségai közálladalmi költséggel fedeztetnek. Ennél többet egyetlen felekezet sem kívánhat, be is érheti vele.

Hogy egy felekezet ne csak fennállhasson, de tagjaira erkölcsi nemessítő hatást gyakorolhasson: szükség van anyagi eszközökre — szükség, hogy papjait, tanítóit méltányosan fizethesse — de egyebet az államtól nem kívánhat.

A polgári házasság felsőházi tárgyalása közben ki volt mutatva a hirlapokban, hogy a kath. főpapság Magyarországon oly vagyont s oly előjogokat élvez, a minőket sehoh a kerek világon. E vagyont s e jogokat az állam adta az egyházmagyoknak. De vajon ad-e az állam hasonló javakat a protestánsoknak? Amott az állam fedezi tehát nagy részben az egyházi szükségeket, míg emitt a hívek saját maguk fedezik.

De nem részletezzük most a kérdést. Csak rámutatni kívántunk azon felekezetek kínai falakra, melyeket a magyar liberalizmus még ma sem rombolt le. Kívánjuk, hogy legyen az állam igazán liberális a vallásügyben is, mondja ki a tökéletes vallás-egyenlőséget!

„Sz—g”

Tisza Kálmán a sajtó ellen. A N. F. Presse budapesti értesülése szerint Tisza miniszterelnöknek a sajtó ellenében tervezett reakcionárius rendszabályai a következők: Az esküdtsekek bíraskodásának időleges felfüggesztése sajtó útján elkövetett magánbecsület sértések s az országban élő fajok, nemzetiségek s felekezetek elleni gyűlölségre való igazgatás eseteiben. A közigazgatási hatóságok jogosítva lesznek előleges bírói végzés s ügyész indítvány nélkül a saját beállításuk szerint (!) felebbezhelendül (!) lefoglalni a sajtótermékeket a már fennebb említett bűnesetekben. Egyéb sajtó vétségek eseteiben fennmarad az esküdtseki bíraskodás. Arról is volt szó, hogy e rendszabályokat kiterjeszessék hasonló természetű parlamentari nyilatkozatoknak sajtó útján való közlésére is, de eziránt még végleg nem határoztak.

Fehértaplom város képviselőtestülete, tekintettel a phylloxera pusztítása folytán beállott általános elszegényedésre és a lakosok kivándorlási szándékára, elhatározta, hogy inségkölcsönt kérelmez a kormánytól. A kölcsönt szükségilők összeírására, bizottság kóldetett ki.

Adóügyi rendeletek.

A m. kir. pénzügyminiszter, f. évi 48,150. sz. a. a következő rendeletet intézte valamennyi kir. adófelügyelőhöz, a keresetadóról szóló 1875. XXIX. t. cz. 37. §-ának értelmezése tárgyában.

Tapasztaltatván, hogy főközületekkel, főközületekkel vagy raktarakkal bíró belföldi vállalatok keresetadójának az 1875. XXIX. t. cz. 37. §. alapján eszközözendő kirovásnál, a most említett törvényszakasz második és harmadik bekezdésében foglalt határozmányok alkalmazása körül eltérő nézetek merülnek fel s ennek következtében egyes közegek részéről különböző eljárás követetik, tájékoztul s a törvény helyes és egyöntetű alkalmazásának biztosítása tekintetéből a következők jelentetnek ki:

Az imént idézett 37. §. második bekezdése szerint oly vállalatok, melyek azon községben kívül, hol üzletük központi igazgatósága van, más községekben, de a magyar állam területén belül tartanak főközületet, főközületet vagy raktárt: a főállalat székhelyén adóznak, ha a főközületek, főközületek és raktárak a főállalattal oly szoros összeköttetésben vannak, hogy azokat önálló üzleteknek tekinteni nem lehet.

Ily esetekben tehát, mint már magából az idézett törvényszövegből s nevezetesen az abban előforduló ezen kifejezésből: „adóznak” elég világosan kivehető, de a szóban levő 37.

§. első bekezdéséből is, hol a keresetadó kivételének helye állapítatik meg, kitűnik, a főközületek adója egészen a főállalat székhelyén állapítandó meg és irandó elő s ebből kifolyólag a megfelelő községi pótdadó is ugyanott rovandó ki.

Ha azonban a község, mely a főállalat és főközület közt leterik, csak arra szorítkozik, hogy mindkettőjüknek közös igazgatóságuk van: a főállalat és a főközület külön-külön rovatnak meg keresetadóval azon községben, a melyben léteznek. Ily esetekben tehát, a közös igazgatóság állat főállalat és főközület a törvény által egészen önálló üzleteknek tekintvén, a főállalat és a főközület adója külön-külön állapítandó meg és irandó elő azon községben, a melyben léteznek. Ha a vállalat székhelye nem ugyanaz, mely az igazgatóságé, az üzletadó 20 százaléka az igazgatóság székhelyén, a fennmaradó 80 százalék pedig, mely nem az igazgatóság székhelyén létező vállalat nyereségére esik, a vállalat székhelyén iratik elő. Ily esetben a kereset-adót a vállalat igazgatóságának székhelyén működő adókievítő bizottság állapítja meg. — A törvénynek szövege nem egyezteti meg most idézett rendelkezése, mint ennek a fentebb tárgyalt rendelkezésekkel való egybevetéséből is kitetszik, csak azon esetekre vonatkozik, midőn egy üzlet tulajdonos egy vagy több helyen is üzleti vállalatokkal, ő maga pedig oly helyen lakik, hol üzletet nem folytat.

A m. kir. pénzügyminiszter, f. évi 73,911. sz. a. a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz és kir. adófelügyelőhöz a közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. t. cz. 4. §-a 5. pontjának értelmezése tárgyában.

A közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. törvényzcikk 4. §-a a kir. adófelügyelő működési körét szabályozván, ugyanezen §. 5-ik pontja szerint a kir. adófelügyelő elrendeli: a) az adótarozás összegének helyesbítését, illetőleg leírását, s a mennyiben az adótarozás már befizetett volna, az illetéktelenül befizetett összegnek visszatérítését; az adó hibás kiszámítása, az adótárgy hiánya, az adótárgy megszűnése vagy az ugyanazon adótárgy többszörös megadóztatása esetén; b) az adótarozás törlesének telekkönyvi bekebelezését, ha annak befizetése vagy illetéktelenül történt bekebelezetése igazoltatik; c) az elévült egyes adók és az azok módjára beszédendő kincstári követelések leírását; d) a közadók és kincstári követelések helytelen kimutatása folytán az elárverezett ingatlan vételárból vagy a csődötömegeből illetéktelenül felvett összegek visszafizetését.

A törvény ezen intézkedésének helyes alkalmazása és az e részben felmerült kételyek eloszlátása végett rendelem, mint következők:

1. A kir. adófelügyelőnek az adótarozás helyesbítésére csak azon esetben van joga, midőn a helyesbítés az adónak hibás kiszámítása, vagy ugyanazon adótárgynak többszörös megadóztatása miatt kéretik, az adófelügyelőnek ezen joga azonban nem terjed ki azon esetekre, melyekben az adókievítés mérvének megállapításáról van szó; mert az adókievítés merte ellen beadott felebbezések elintézésére egyedül a törvényben megjelölt felebbezési hatóságok illetékesek és pedig:

a) az adófelügyelő és a községi közegek által első fokban kivetett adók merte elleni felebbezésekre nézve, második fokban a törvényhatósági közigazgatási bizottság és harmadik fokban a pénzügyi közigazgatási bíróság (1883. XLIV. t. cz. 7. §. a) és b) 8. §. 1. a) pontja);

b) az adókievítő bizottságok által első fokban kivetett adók merte elleni felebbezésekre nézve második fokban az adófelosztalmási bizottságok és harmadik fokban a pénzügyi közigazgatási bíróság (1883. XLIV. t. cz. 29. és 34. §-ai).

2. Azon határidőkre nézve, melyek alatt az 1883. XLIV. t. cz. 4. §-ának 5-ik a), c) és d) pontjaiban említett esetekben az adózó feltek részéről a folyamodvány a kir. adófelügyelőnél beadandó, a következők szolgáljanak zsinormértékül:

A folyamodvány benyújtandó:

a) az 1883. XLIV. t. cz. 4. §-ának 5-ik a) és c) pontjai alatt említett azon esetekben, midőn az előirt, de még be nem fizetett adótarozás összegének helyesbítése vagy leírása, az adó hibás kiszámítása, az adótárgy hiánya, az adótarozás elévülése vagy ugyanazon adótárgynak többszörös megadóztatása miatt kéretik, a kifogásolt adótarozásnak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt;

b) az 1883. XLIV. t. cz. 4. §. 5. a) pontjában említett azon esetekben, midőn az előirt, de be nem fizetett adótarozás összegének leírása az adótárgy megszűnése miatt

kéretik, az adótárgy megszűnését követő 15 nap alatt;

c) az a) és b) pontok alatt, valamint az 1883. évi XLIV. t. cz. 4. §. 5. d) pontja alatt említett esetekben, midőn a már befizetett adónak visszatérítése kéretik, az adótarozás befizetésének napjától számítandó három éven belül.

3. Az 1883. XLIV. t. cz. 4. §-ának 5. b) pontjában említett, az adótarozás törlesének telekkönyvi bekebelezésére vonatkozó esetekben a folyamodvány benyújtása határidőhöz kötve nincs.

4. A kir. adófelügyelőket felhatalmazom, hogy f. évi decz. hó végéig a jelen rendelet második a) b) pontjai alatt említett esetekben elfogadhatók és tárgyalás alá vehetők azon folyamodványokat, melyek a) és b) pontok alatt kitézött határidőnek lejártá után adatként vagy adatként be.

KARCZOLATOK.

(A hős Cacafo. — Vetés-aratás)

Egy híres angol író, Curren Bell „Vészmadár” című regényében fordul elő egy hatalmas vadfőnök, a hős, a nagy Cacafo.

Mindenkinek meg kell hátrálnia, hogy ha hős Cacafo sakra száll és forgatja harcti bárdját.

Egyetlen egy hős a maga népének. Cacafo, Cacafo! kiáltanak a megriadt feketék s e név lelkesülést önt sziveikbe.

Imé a „szabadelpárt” Cacafoja, Tisza Kálmán, a ki egyetlen nyelve, pajzsa pártjának és erősen markolja a maga pártját.

Azért markolt bele erősen a rendőrség szennyesébe is, mert ő a hős, a legyőzhetetlen, a nagy Cacafo.

— Örökké akar már az ur miniszterelnöknek maradni? — kérjük Tisza Kálmánt.

Tisza Kálmán felelet helyett azt enekli „Boccaccio”-ból, hogy:

„Nem bánom, kiállok...”

— Jó, jó kegyelmes uram! — faggatjuk tovább — „de hát az Ön által előidézett szerencsétlen állapotok s az Önre háruló sok panas, vád és gorombaság!”

Tisza Kálmán felelet helyett eléneklí „Gasparoné”-ból, hogy!

„Jót tesz az egészségemnek...”

— „No Uram” — felelünk neki megfoghatozottan türelem dolgában — akkor a koldusozás elvgre is a „Koldusdiák”-ból feleli Önnek, hogy:

„Hol a spongya, hol a spongya!”

En igazán nem értem, hogy mért nevezi Szapáry pénzügyér költségvetésnek a maga előterjesztését!

Mikor az neki tulajdonképen költség-aratás!

Az igaz, hogy olyan aratás, a melyet az országtól ő exczellenciája még a lábán czapárczikkazott el!

Gili Balázs.

Állitsunk-e hát népkonyhát?

Sajátságos kor ez a miénk a maga sokfele ellentétéivel! Mintha amaz örök harcz, melyet az emberiségnek önmagával kell megvívnia, most végeldőléséhez közel, megsokszorosított erővel, százsoros hévvel vívatnék. Ott állunk mindnyáján a küzdők táborában, és sokszor személyesen nem is ösmert ellenség ellen vívülni harcolunk.

Ki ne írná alá azon tételt, hogy a mi századunk bátran nevezhető az önzés, a durva materialismus századának; még az is igaz más oldalról, hogy a tiszta, a nemes idealismus a korunkban a tökélynek eddig ily nagy arányokban soha el nem ért magaslatára emelkedett. Ott áll egyik oldalról a nagy tömeg, mely kincsvágytól epszta, pénzt imádja, mint aranyborjut, s ha ezen istenség nem tudja boldogítani őt, ő sem igyekszik mások boldogítására. Ott áll másik oldalon a jó, a nemes szivek erős palauza, mely harczra övezetten küzd minden szép, minden magas mellett

Foly tehát a küzdelem a rossz és a jó, a tisztátalan és a tiszta között! És e küzdelem egyik oldalról oly megragadóan szép! Nem merem állítani, és mert meggyőződésem szerint nem úgy van a dolog, nem is állítom, hogy a mi korunk rosszabb volna a múlt idők né, azt igenis állítom s a maga helyén erősen indokolva tanítom, hogy a jötekonyság forrása soha nagyobb erővel nem buzogtak, mint ezen mi korunkban. Megelevenedik lelke előtt az a kép, melyen a felebaráti szeretet bajnokai végeláthatatlan hosszú sorban vonulnak a világosság hazája felé s elhiszem, hogy a tiszta szeretet a hegyeket is képes kimozdítani helyökből.

Az önzés s a szeretet küzdelméről beszéltem; de a küzdelemhez erő kell s az meg is van mind a két oldalon. De hát minek nek-e társadalmunknak erőtelenei, gyöngéi? Minek nek-e szegényeink? Epen ezek érdekeken folyik egyik részről a nemes küzdelem s hadd álljak én is be a csatározók sorába. Hátha az én egyszerű tollfegyverem is tudna valami hasznót hajtani.

Mindnyájan tudjuk, sokan csak elméletből, sokan pedig szomorú egyéni tapasztalatból, hogy nincs tövisesebb út a szegénység útjánál; meg vagyunk arról is győződve, hogy a szegénység csak ritka esetben lehet az erény iskolája, mert a helyett, hogy megszüntetné a könnyelműséget, igen erős kísértő a rosszra; az éhség sok bűnnek vált már szülő anyjává; a legtöbb erkölcsi és társadalmi bűn ott éri el csúcspontját, hol a nép nyomorog. Vad czirkuszi játékokat követelt az éhező római, midőn kenyérért ostromolta a hatalom urait s bizony csak éhség miatt gyönyörködött leginkább a véres látványosságokban. Ma már a szelidebb erkölcsök idején nem kell czirkuszi játék; de ma tán még rosszabbak az éhség szánandó áldozatai.

Ámde korunk a humanitás kora s azt is jól tudjuk, hogy alban nyilatkozik a tiszta humanitás, ha mások nyomora iránti részvevő kebellet, azt enyhíteni törekedünk. A szegény embert oltárhoz szokták hasonlítani, melyre ha felrakjuk az alamizsnákodás áldozatát, Istennek tetsző dolgot cselekeszünk azzal. Így predikálják ezt a templomi szövegekben. A szegények éhségének csillapítására adott kenyér gazdagon kamatozó töké, mert társadalmi rendet, békét, szorgalmat jövedelmez, — mondják az államok, a hatóságok, a jötekonyság egyletek. Bizony igaz az a predikáció, mely ezt hirdeti s kétségbevonhatatlanul jó politikai tanár, mely a szegénység megszüntetését tűzi ki követendő axiómájául.

De mire való mindezen elmélkedés?!

Bevezetés akart ez tárgyamhoz lenni, melynek nem akartam egyszerre „in medias res“ vágni. E bevezetést azonban nem távoli területekről vettem, mert meggyőződésem szerint szoros összeköttetésben van az tárgyammal, mely azon kérdéssről szól, ha vajjon állítsunk-e és mi módon állítsunk városunk szegényei részére „népkonyhát“?

Tárgyam nem új, mert utóbbi időben

sokat beszéltek városunkban ez eszméről a mint tudom, városunk urnói köröbél némelyek néhány évvel ezelőtől már szintén gondolkodtak s beszélgettek is ez eszme kivihetőségének módokról. Tény az, hogy a múlt hetek roppant hidege pattantotta ki megújult érvelés szeretet melegének e szikráját s ezen témáról ma már beszélünk k e l l , — alólírott-nak legalább hivatali kötelességből is beszélnie kell.

Debreczen város „jötekonyság-egyletének“ figyelme fölhevítván ugyan a népkonyhák ügyére, alólírott, mint ama nemes egylet jegyzője írásban egy előterjesztést tett ez ügyről a négylet választmányának tegnapielőtti vasárnap tartott gyűléséhez, minden pártállás vagy pártfogalás nélkül arra kérvén a gyűlést, hogy adon valamilyen választ a hozzá, a népkonyhák kérdésében intezett felszólításokra.

Elmondta alólírott jegyző, hogy a népkonyhák intézménye, melyet Morgenstern Bauer Lina asszony, egy berlini kereskedő neje hívott életre 1866-ban, a külföld több helyein nagyon el levén terjedve, Budapestben is megalapított 1868-ban az „izraelita négylet“ által, mely egylet nemes buzgalom hőlyvei roppant arányokban végeztek e munkát, „a szűkölködőknek vallás-, nemzeti- és foglalkozás különbsége nélkül 10 krajczárért egy tisztán és jóízűen készült, egy személyt kielégítő ebédet nyújtván s e jötekménnyel a koldulás megszüntetését és a szegényebb sorsú néposztály munkásságtól törekedvén előmozdítani.“

Kimutatta, hogy a népkonyhák több helyen a városok proletárnépének váltak gyűléshelyeivé, hová tehát mint nyilvános étkező helyekre a szemeségek szegények egyáltalában nem mentek el s erős emphasisal hangsúlyozta, hogy azok majd mindenütt kioltották a házi tüzhely iránti ódszó szeretetét, a mivel újra csak szaporítván a proletárok számát, a társadalmi erkölcsi életre voltak méltelyező hatással.

Feltűntette, hogy miképen igyekeztek e bajt több helyen orvosolni, például a népkonyhákban fözöttet eledelének kihordatása által s végül kérte, hogy a menüben talán a választmányi gyűlés azon nézetben van, hogy e terepen valamely irányu mozgalom csakugyan indítandó volna: neveztessek ki egy szűkebb körű bizottság, mely érintkezésbe tevéen magát a nemes városi hatósággal, mint a melytől méltán várhat négyletünk e munkájához nagy-mérvű segélyezést, vegye tekintetbe az eszme kivihetőségének a helyi viszonyok szerinti lehetőséget s részletesen kidolgozott jelentését terjeszse be egy, talán még e hónapban, vagy mindenesetre lehető hamar tartandó választmányi gyűléshez.

A nemes urnok egyhangulag helyeselvén alólírt jegyzőnek előterjesztését, az eszmét magokévé tették s lehetőségének megvitatására kineveztek egy nyolcz, illetőleg a jegyzővel kilencz tagu bizottságot. Elnöke: Veres Szathmáry Teréz, tagjai: Lébb Palné, Berger Henrikné, Simonffy Imréné, Béressy Sámuelné.

Nemes Kálmán, Szabó Kálmán, Brunner Edéné urhölgyek.

Nekem pedig legyen szabad e tárgyban való véleményemről előre is elmondani egyet-mást.

Csiky Lajos.

(Vége köv.)

17,000 mmásza buza.

(Aradon történt — de Debreczen is érdekl.)

Arad, decz. 5.

Egy budapesti kereskedelmi lap nemrég érdekes leleplezést közölt arról a viszonyról, mely a földmívelési miniszterium s a leszámítoló bank közt van. Felelítették, hogy Kisbérben, az állami ménes birtokon 6000 métermásza harmadéves cinquantu-tengerit adott el a földmívelési miniszterium a leszámítoló bank közvetítésével 6 frt 50 krajczál akkor, midőn ezen cikknek napi ára a budapesti piacon 7 frt volt; beszélt azután a botrányos mezőhegyesi repcespeculációról, melyen az államnak körülbelül 13000 frt. vesztesége volt.

Csodálatos, hogy a budapesti sajtó, mely pedig néha valósággal törí magát a botrányok után, nem reflektált ezen ügyre. Még csodálatosabb, hogy a képviselőházban nem akadt valaki, a ki interpellálta volna gróf Szechenyi Pált: mi igaz azokból a hírekből, melyek a kormány gseftjeiről kereskedelmi körökben keringnek.

Már kezdtek hinni, hogy az egész csak mendemonda, a versenyről leszorított gabna-kereskedők pletykája, melyet naggyá fújt föl a kenyéririgység. De mert a mezőhegyesi eset az aradi kereskedelmet igen közérőlel érdekli, utána jártunk a dolognak s teljesen szavahihető egyének információja alapján állíthatjuk, hogy a kormány évenként eze.ekre menő károkat, illetőleg veszteségeket okoz az államnak az által, hogy a ménesbirtokok terményeit a leszámítoló bank közvetítésével adja el, kizárva a nyilvános versenyt azon üzletből, mely folytonos hullámnásnak van alávetve.

A viszony, mely a kormány s a nevezett bank közt van, elég érdekes.

A bank feje, mint tudjuk, Szell Kálmán, az egykori pénzügyminiszter, a ki a bosnyák okkupáció után duzzogó álláspontot foglalt el a kormányal szemben, de szóta hű hive a Tiszakormányának, melytől évekel előbb áthidalhatatlannak tetsző úr választotta el.

Szell Kálmánról, a kik közérőlel ismerik, azt állítják, hogy kitűnő bankdirektor. Leiki ismeretes szakember, a ki nagy összeköttetéseket szerez a banknak. A kölcsönök és egyéb üzletkiszorodéseit maga revidálja s általában lelke a banknak.

Hogy tehát Szell Kálmán, mint bankdirektor a bankra nevezte előnyös szerződést tudott kötni a földmívelési miniszteriummal, az az ő érdeme s a bank szerencséje.

De gróf Szechenyi Pál, a földmívelési miniszter nagy szerényesgí bizonyítványt átitott ki magáról, midőn olyan könnyelműen, minden előrelátás nélkül szerződött a bankkal lekötve azt, hogy a ménesbirtokok terményeit azután nem nyilvános árveréseken adja el a miniszterium, hanem a leszámítoló bank közvetítésével.

Maga az említett repcespeculáció állítólag 13,000 frt veszteséggel végződött az államra nézve.

De ez még nem minden. Megbízható forrásból halljuk, hogy epen ezen viszony folytán Mezőhegyesen még mindig készletben van 18,000 métermásza tavalyi (1883 dik évi) buza. melyet a bank nem közvetített — hogy miért, a jó isten tudja?!

Ezért a buzáért tavaly nyilvános árveréseken adtak volna métermászáért 9—10 fo-

rintot, ma adnak talán 6 forintot. Nem számítva tehát a kamatot, a száradást, a raktározással járó munkát, magán ezen a buzán veszített az állam ismét körülbelül ötvenezer forintot.

Miért?! Mert Szell Kálmán ügyes bankdirektor s gróf Szechenyi Pál ügyetlen miniszter.

Vagy talán mindehhez köze lenne a politikának is?!

Szell Kálmánt a bankügyek annyira elfoglalták, hogy nem ért rá opponálni a kormánynak?!

S a kormány ismerve Szell Kálmánt, mint nagy fiducia-kapacitást, feltétlen bizalommal fogadta a bankot, mint a közvetítőt, demonstrálván ezzel, hogy ő hálás is tud lenni?!

Tehetünk még több kérdést. Mert ez az ügy furcsa világot vet a Tiszakormányra, melyről Ugron Gábor a függetlenségi és 48-as párt határozati javaslatában — úgy látszik — méltán hangsúlyozta, hogy „ez a kormány az állam jövedelmeit akként használja föl, hogy azokat nemcsak az állam czéljaira fordítja, hanem saját pártjának erősítésére is kizakmányolja.“

Tiszá Kálmán ezt a nagy vádat a képviselőház keddi ülésén egy cynikus fordulattal akarta elűzni. Kitért a szokatlan vád elő, a helyett, hogy fogadta volna a provokálást s adatokat kért volna Ugrontól.

Ugy látszik, tartott tőle, hogy Ugron ura marad szavának s furcsa esetekkel bizonyítja be a szokatlan vádat.

Nem keressük a botrányokat s óvakodjunk attól, hogy meggondolatlanul vádaskodjunk. De a mezőhegyesi buza-és repce-üzletre vonatkozólag mielőbb felvilágosítást szeretnénk kapni a legilletékesebb helyről, mert Aradon, hol két nagy malom konkurrál a terményekért s a gabonakereskedelem mindig szívesen reflektált a mezőhegyesi termésre, — méltán nagy visszatetszést szült a bank monopoliama, mely az államnak ezrekbe és ezrekbe kerül.

Helyi hírek.

* Debreczen város költségvetéséből a főbb teteleket régen közöltük s a részletekre még visszatérünk. Bevétel. Rendes 735,900 frt 02 kr. Rendkívüli 7191 frt 60 kr. Összesen 743,091 frt 62 kr. Kiadás rendes 732,725 frt 06 kr. rendkívüli 63,198 frt 20 kr. Összesen 795,923 frt 26 kr. Költségvetési hiány 52,831 frt 64 kr. A számvévo hivatalnál a költségvetés megtekinthető.

* A földadó háromszoros emelése ellen felszólaló birtokosok még mindig tömegesen keresik fel megtekintés végett azokat a bizonyos iveket, melyek halomszámra fekszenek a városháza kistermében. — Figyelmeztetjük a lakoságot, hogy nemcsak nagyobb birtokok, hanem az u. n. házatani földéke adója is emeltetett, s így valamennyi háztulajdonos érdekelve van. A reklamációk e hó végéig szóval is megtehetőek a bizottság előtt.

* Legeltetés ügy. A jövő évre szóló legeltetési rendszabály elbágyta a sajtót, s a lakosság közt ki fog osztatni. Tartalmazza a legeltetési jogra, illetőségre s az okszerű állattenyésztés előmozdítására vonatkozó szabályokat.

* Szatmár Debreczenben. A szatmári dalárok tisztelt-tére tegnapielőtti rendezet díszbúlé alkalomával, (amint pótlólag írjuk) Unger Gusztáv ur, mint a szatmári dalárda elnöke egy gyönyörű ezüst serleget nyújtott át szép beszéd kíséretében Lengyel Imre dalárának elnökének. A serleget a következő szavak vannak véve: Szatmár németi a debreczeni dal és zenegyletnek 1884. decz. 7. A díszbúlé alkalomából a következő üdvözlő táviratok érkeztek: Simonffy Imre polgármesternek: Daláraink szíves fo-

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

BISMARCK.

Hatalmas ember, mondja a világ, Ki moccezan, annak a nyakára hág, Felik redőt büszke homlokának S kőrüle lábhegyen — mely csöndbe' járnak. Vaskanczellár s mint agyuid, kemény, Am vértelen nem tör meg a remény! — Szerinted hát az a monarchia, Hol egy az ur s a nép a pária...?

Vas kanczellár, nagy ész, — elismerem, Kit följegyez majd a történelem: Nagyságod mellett — törpe is vagy ám S csak szolga, ki hálával csügg' urán...! — A hála szép, de tőled nem nemes, Tőled, a ki milliók előtt evez, — S milliók szerelmét büszkén megveted; — Mert tá, hogy nem teremthet herceget...?

Te csárbarát, ki képességedet S szolgálódat csak trónnak szenteled S azt őrized az ágyuk ezerével: Hogy mit műveltél — csak a multba nézz el... — Előtd bár a büszke francia A porba hullt s győztél fényes csatát, De — trónt döntél le s a monarchia Helyén emeltél egy — republikát!

Egy est királynője.

(Folyt. és vége.)
Réggel négy óra felé hagyta el az ünnepelet Ferje éjél után több más urral, kiknek nejeik szintén kitünően mulatták magukat egy félreeső kis teremben elaludtak. Most előkeült s nejeje ócska köpenyt adott, mely igen

észrevehetőleg elütött a díszes bálöltözéktől. Mathilde ezt azonnal észrevette s gyorsan akart távozni, nehogy a többi hölgyek, kik drága szőrmeköpenyeket viseltek, észrevegyék.

Férje visszatartotta.

— Várj, — szólt. — Meghűtöd magad. Bérkocsit hozok.

Mathilde azonban nem hallotta a mit mondott, hanem lesietett a lépcsőn. Midőn az utcára ért, nem találhatta kocsit. A rakpartra ért, didereget a hidegtől. Végül egyikére akadtak ama szegényes kocsiknak, mely k csak éjjel járnak, mert nappal nem mutatkozhatnak a városban. A kocsi haza szállította őket a rue de Martyresbe. Komoran mentek föl a lépcsőn. Reájuk nézve már vége volt a gyönyörűségnek. Loisel ur arra gondolt, hogy már kora reggel a hivatalba kell mennie; Loiselné asszony még egyszer tükörbe nézett, hogy még egyszer gyönyörködje saját fényében és pompájában. Egyszerre rémülten kiáltott fel. A gyémánt fűzér nem volt a nyakán.

Férje kérdezte, mi baja történt.

Mathilde a rémület miatti alig volt képes felelni.

— A gyémánt ékszer nincs meg... Forestierné asszony nyakláncza... elveszett... — Lehetetlen! kiáltott föl a férj.

— Keresd!

Erre keresgélni kezdett a köpeny, a ruha zsebeiben, de mind hiában.

— Tudod bizonyosan, szólt férje, hogy a nyakláncz nálad volt, midőn a estélyről eljöttél?

— Igen, bizonyosan tudom. Kezemen elintem, midőn az előszobából kijöttünk.

— Pedig ha az utcán vesztetted el, az az esést hallanunk kellett volna. A kocsiban kellett leejtened.

— Az a legvalószínűbb. Megnézted a kocsi számát?

— Nem viszondá a férj.

Rémülten tekintettek egymásra. Végül Loise ur így szólt:

— Visszamegyek az uton. Talán még megtalálom a nyaklánczot az utcán.

Elment. Mathilde bálí öltözetében maradt ülve a hideg szobában, nem lévén képes vetközni és határozni.

Hét óra felé tért vissza férje. Nem találta meg az ékszert.

Loisel még az nap reggel a rendőrségre ment hirdetésekét közöltetett a lapokban, a szép jutalmat ígérve. Egész nap várak, hogy valami hírt hallanának. Loisel ur azonban este minden eredmény nélkül tért haza.

— Irnod kell barátnődhöz — szólt, — hogy a nyakláncz zárja eltört s az ékszereshez küldtük javítás végett. Ily módon időt nyertünk.

Mathilde úgy tett amint férje mondta.

Egy hét lefolyta után minden reményről le kellett mondaniok, hogy az ékszert megkapják.

Loisel ur pár nap alatt évekel látszott öregebbnek, egy napon így szólt:

— Más ékszert kell vennünk.

Mathilde magához vette az ékszertokot, melynek belsején az ékszerész czime volt, kihez elment. Az ékszerész megnézte könyvét s így szólt:

— En ne adtam el az ékszert, csak a tokot adtam.

Egyik ékszerésztől a másikhoz mentek, hogy hasonló ékszert találjanak. Végre sikerült a Palais Royal egyik boltjában egészen hasonló nyaklánczot találniok. Az ékszerész 40,000 frankot kért érte s végre 4000 frankot leengedett.

gadtatása, városaink te bódése alkalmából N polgármestert üdvözöl polgármester. D a l a r a. A szatmárnémeti társasággal és barokonszeuvel és bar testvériség azon ünnekon daleyev-élet Debreczenben. D a l a r e g. Dalárainkkal szívesen e reczeni lelkes dalárokat szerkesztésére.

D a l a r e g y l e. Kik a baratságot. Fény, hir és dics. Jó Debreczen társ. Ósi éreplevel igel.

„Szamos“ szerkesztő elnökének. A „Sz a debreczeniek szorgatása alkalmából sok o.“

* Házioraknak. F e t u l a j d o n o s o k, jaik előtti járdát tisztán homokkál vagy hamuvál ház vagy bolt t u l a t e n n i e l m u l a s z t j á k a v e l e t e r t e l m e n b e t e l j e s z n a k. A r e d u c t o r k a.

* Decemberhavi. ben. Minthogy e hónapban kák szünetelnek, gon házak veszik igénybe tunk a légmérseket e és az időnkinti szellőzet akkor szükséges, ha a rnak szükségük. A t e l i r e l e v e l e k e t h u l l a t l á g o s s á g o t, é s b á r m e l y r a k h a t ó k. A z ö t t ö z e s t o s a n e s z k ö z l ö j k.

* A debr. termény (B u d a p e s t, d e c z. 4. z a t l a n b a r e d e s. t a v o s z r e 8 7 8 — 8 8 0 k r.; j u n i u s r a 5 8 6 — 5 8 8 k r.; 6 7 2 k r.; r e p c e 1 8 8 5 1 2 — 7 1 8 k r.)*

* Iskolai takarékp. folyt le a múlt va p r e s b y t e r i k ö z v o l t s ó, h o g y a z i s k o l a z e l e s e b e t e t i k ö n y v e s k s z ü n t e t t e s s e k e a d d i g, l e g e s e l d ö n t e s a n e v e l e a d a n d ó v e l e m e n y a l e m e g s z ü n t e t e s t m e n d e k i i g e n k ö n y v e n v e s z l e t e t o v á b b i f e j l d e s e t s ó t t e h á t s z e r z e n i a K u t a j a n u l t o t k e s z l e t b e n l e k t. D e n e m v o l t a l a p a p r e s b y t e r i u m e z t g y a l l ö s z e f u g g e s e n a t a k a r t. M a r - m á r o t t a l i s k o l a i t a k a r e k p e n z t a r t a i d e i g, m i d ő n f e l á l t M a u r e s a K u t a s i I m r e u r b e t e t i k ö n y v e m e g v e t e l e k e s z l e t s e g b ő l é s n e m e s a j a n l o t t é s a z i s k o l a s z a n n a l l e j z e t e t t i z o. e a d o m a n y e r t a p r e s b y t e r i s e d e s s e l é s a z e l i s m e r e s m o n d o t t k ö s z o n e t e t. S o k á l d o z a t k e s z f e r n u t a k o t.

* Kegyes adomány. Polgári Julia ő nagysága iskola szegény tanulóit dött. A főiskolai igazgató fejezte ki e nemeselektől

*) Déltűn 2 óra előtt

Egyik vasárnap hölgygel találkozott, tált. Forestierné asszony atal, csinos és elegáns

Megszólítsa? — lépett.

— Jó napot, Jean — A megszólított csos s zavartan így szólt:

— Nincs szerencse — Csakugyan nem hilde...

A barátné csodálko — Oh, szegény Mathilde!

— Igen, sokat szerettem életem át — miattad — Miattam?

Mathilde elbeszélte történetét.

— Azt mondod, vásároltál, hogy pótolhat tettel?

— Igen is. Nem szer teljesen hasonló volt nem semmi különbséget venni.

Forestierné asszony meg Mathilde kezét:

Szegény, szegény szén gyémánt-ékszerem egész alig ért 500 frank

Jő hozzám holnap 39,500 frankot, melylye játok háztartástokban az

Francziá

gadtatása, városaink testvéri érzelmeinek erősödése alkalmából Nagyságodat, debreczeni polgártársaimat üdvözlöm Bösözörényi Károly polgármester. Daláregylet elnökeinek. A szatmári méthi társasággal közösen meleg rokonszenvvel és barátsággal csatlakozik a testvériség azon ünnepehez, melyet a két rokon daley:ület Debreczenben ül. Antal Dániel alelnök. Daláregylet elnökeinek. Dalárainkkal szívben egyesülve életjük a debreczeni lelkes dalárokat. „Szatmár és Vidéke” szerkesztősége.

Daláregylet elnökeinek. Kik a barátságért mindent feláldoznak. Fény, hír és dicsőség ragyogjon azoknak. Jó Debreczen város tündököl e téren, Ősi erényével igen soká éljen.

„Szamos” szerkesztősége. Daláregylet elnökeinek. A „Szatmár” üdvözlőt küldi a debreczeni daley:ületnek daláraink látogatása alkalmából sok örvendetes percet kíván.

Háziuraknak. Felhívta a ház és bolt tulajdonosok, hogy a házaik és boltjaik előtti járdát tisztántartsák és sikos időben homokkal vagy hamuval behintessék. Mindazon ház vagy bolt tulajdonosok, kik ezt tenni elmulasztják a vonatkozó szabályrendelet értelmében teljes szigorral büntetni fogunk. A rendőrkapitány ság.

Decemberhavi tündököl a virágos kertben. Minthogy e hóban a szabadban való munkák szünetelnek, gondunkat csak a telelő házak veszik igénybe. Legfőbb gondot fordítunk a légmérseklét egyenletes fenntartására és az időnkinti szellőztetésre; az öntözés csak akkor szükséges, ha a cserépben lévő föld száraznak mutatkozik. Az oly növények, melyek telire levelőket hullajták, nem igényelnek világosságot, és bármely száraz pincebébe elrakhatók. Az öntözést langyos vízzel és óvatosan eszközöljük.

A debr. terménycsarnok magántávirata. (Budapest, decz. 6-án). Készület változatlan buza 1885. tavaszra 8-18—8-20 kr; ózre 8-78—8-80 kr; tengeri 1885. május-juniusra 5-86—5-88 kr; zab 1885. tavaszra 6-70—6-72 kr; repce 1885. augusztus—szept.-re 12—7-18 kr.*

Iskolai takarékpénztárak. Szép jelenet folyt le a múlt vasárnap tartott presbyteri közgyűlésen. Arról volt szó, hogy az iskolai takarékpénztárak kezelése betéti könyvecskek hiánya miatt megszüntetessék-e addig, míg e tárgyban a végleges eldöntés a nevelési szakbizottság által adandó vélemény alapján bekövetkezik. A megszüntetést mindenki olyannak ítélte, mely igen könnyen veszélyeztetheti az intézmény további fejlődését sőt életét is. Meg kellett tehát szerezni a Kutassy Imre ur által felajánlott és készletben levő betéti könyvecskéket. De nem volt alap a megszerzésre, mert a presbyterium ez ügyben, mint a mely nem áll összefüggésben a tanúgygyel, áldozni nem akart. Már-már ott állott a dolog, hogy az iskolai takarékpénztár szünetelni fog jó darab ideig, midőn felállt Magyar Gábor presbyter ur és a Kutassy Imre ur birtokában levő kész betéti könyvek megvételére a fontos ügy iránti lelkesültségből és nemes áldozatkészségből felajánlott és az iskolászeki elnök ur kezébe azonnal lefizetett tíz ó. é. frtot, mely nagylelkű adományért a presbyteri közgyűlés közlekedéssel és az elismerés méltányol. érzelmével mondott köszönetet. Sok ilyen nemes lelkű és áldozatkész férfit a köztügynek!

Kegyes adomány. Thalabér Lajosné szül. Polgári Julia ó nagysága (Budapestről) a főiskola szegény tanulóira részére 10 frtot küldött. A főiskolai igazgatóság hálás köszönetet fejezte ki e nemeslelkű adományért.

* Déltután 2 óra előtt kérjük beklüdsét. Szerk.

Egyik vasárnap a Chams Elyseen egy hölgyvel találkoztam, ki ott gyermekkel sétált. Forestierné asszony volt. Még mindig fiatal, csinos és elegáns volt.

Megszólítsa? — Miért ne? . . . Hozzá lépett.

— Jó napot, Jeanne! A megszólitott csodálkozva tekintett reás zavartan így szólt: — Nincs szerencsém önt ismerni . . . — Csakugyan nem ismerem? Loisel Mathilde . . .

A barátné csodálkozva kiáltott fel: — Oh, szegény Mathilde, mennyire megváltoztál! . . .

— Igen, sokat szenvedtem és súlyos éveket éltem át — miattad! — Miattam? — Mathilde elbeszélte a gyémánt nyakék történetét.

— Azt mondog, hogy gyémánt ékszer vásároltál, hogy pótolhasd azt, amelyet elvesztettél? — Igen is. Nem vetted észre? Az ékszer teljesen hasonló volt, annyira, hogy csaknem semmi különbséget nem lehetett észrevenni.

Forestierné asszony meghatva ragadta meg Mathilde kezét: — Szegény, szegény barátném! szót. Hiszen gyémánt-ékszerem nem volt valódi! Az egész alig ért 500 frankot.

Jő hozzám holnap s visszafizetek neked 39,500 frankot, melylyel ismét helyreállíthatjátok háztartástokban az egyensúlyt.

Franziából: Ozoray Árpád.

* Krecsányi Ignácznak özv. Harsányiné asszony, ki a meggyitástól fogva rendes látogatója volt színházunknak, végrendeletében 200 frtot hagyományozott.

* Borkóstolás. Fehér Hermann a „Bika” vendéglő bérleje, mint az országos kiállítás „debreczeni csárdá”-jának bérleje debreczeni ösmerőseit díszes meghívóval értesítette, hogy decz. 14-én, vagyis a jövő vasárnap délelőtt a „Bika” pincebéjében a „debreczeni csárdában” kimérendő borok megköstölése lesz.

* Vasúti botrány. A szatmári dalárdának tegnap déltután történt elutazása alkalmával a pályaházban sajnálatos események történtek. Noha a vasúti személyzet előre láthatta, hogy az elindított vonaton maga a szatmári dalárda mintegy 40—50 tagja fog elutazni, mégis oly kevés kocsi bocsátották a közönség rendelkezésére, hogy tízen többen is voltak bezsúfolva egy szakaszba. Nemcsak hanem még vagy 20 utazó, s ezek közt számos dalárda helyet sem kapott. Ennek dacára a vonat elindított, s midőn a lemaradtok ezt látták, futva kapaszkodtak a robogó vonat után, s többen a kalauz által le is taszították. S igazán szerencse, hogy éppen a szatmári szolgabíró a kerekék közé nem került. A nagy lármára és zajra az állomásfőnök szóbajából kifutott, s kalapjával visszaintette a már távol levő vonatot, mely csakugyan aztán megállott, s így a lemaradtok elhelyeztetek a vonaton.

* A függetlenségi kör tegnapelőtt tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy táncvizigalmat jan. hó 17-én tartja meg a „Korona” vendéglőben. Az előkészületek már nagyban folynak a kiváló sikernek ígérkező mulatságra.

* A hetivásár ma fölött egy nagy-sikerű orsz. vásár eredményével. Utczáinkat a vidéki közönség ezrei lepték el s igen nagy vásárlásokat tettek. Ez a nagyforgalom a közlőgő ünnepeknek és a jó utaknak köszönhető. — A helyi vasutnak ez alkalomból nehéz napja volt, mert a tolongásban lépten-nyomon meg kellett lassítani menetét. — A husz-piaczon ma roppant olesóság uralkodott. — A szalonna 38—40 kros kelt, mely a legnagyobb ritkaság sorába tartozik az olesóság éveiben is.

* Az utczáról. A k . . . p járdán valaki azt a megjegyzést tette, hogy teljességgel nem képes felogni Farád álmát, mely szerint a hét sovány téhen felalta a kövér tehenet, anélkül, hogy megájtást volna rajtuk! — En se bírtam felogni addig, míg meg nem nősültem, felelte egy ösmert sertés-kereskedő. Akkor ugyanis hét nagy és terjedelmes pénztári és közikönyvem volt, nőnek pedig csupán egyetlen gazdasági jegyzőkönyvecskéje. Az év végével ez a kis könyv felalta valamennyi terjedelmes könyveimet, a nélkül, hogy megájtást volna rajta. Azóta hiszem Farád álmát! . . .

* A gazdaszált rendező bizottság holnap tartja gyűlést a bánya megválasztása tárgyában. Mint biztos forrásból értesülünk, ez idén a gazdaszáltba megjelenő hölgyközönség részére rendkívül szellemes és díszes tánczenek készülnek. A művészi kivitelű tánczene egy verteztől készült méhkas, picizny ezüst méhokkal rajta, melybe ügyesen van elrejtve a rendező bizottság névsora a tulajdonképenl tánczrenddel együtt. A csinos izlésel kivitt munka valóban dicséretére válik készítőjének, Lőkovic Arthur helybeli aranyművesnek.

* Rendőri hírek. Iskola-mulasztók roppant nagy számmal fordulnak elő. A főkapitányság épületének folyosóit ilyen mulasztók lépik el s igen sokan lesznek megbüntetve. — Bérkocsis ár s a b á l y . A rendőrfőkapitányság most dolgozik a fiakkerekek részére új szabályon, mely a bérkocsisok által sok izben említett olesó szállítási áratok emelni fogja. — M a k a c s s á g . Megtörtént közelebb, hogy egyik bérkocsis állomás-helyéről nem akart szánkáján a megrendelésre hajtani, azt mondván, hogy lovai ki vannak állva. — A rendőrség azonban, azon okból, hogy kiállott lovakkal nem szabad fellállni, pénzbírságra büntette a 38 számú fiakkert.

* Az ujoncozásra vonatkozó előmunkálatok bevégezten, a szokásos figyelemzetés a rend-zabályok alapján falragyzokon van hirdetve. Az ujoncozás márcz. hó elején lesz. * Táncvizigalom. A helyb. izr. nögyelet f. hó 13-án a „Korona” vendéglőben jótékonycélu táncvizigalmat rendez.

Hazánk s a külföld.

— Egy üveg cognac. Az orosz udvari körökben érdekes adoma jár szájról-szájra. A főszerep ebben is Mr. Cumberlandnek jutott, ki most Péterváron gyűjtö az aranyakat. Egy híres orosz diplomata, ki nagy bosszúsággal volt eltelve egy szép, de sarkastikus asszony iránt, a következőképp róta le régi tartozását. „Valami tárgyra akarok gondolni — mondá Cumberlandnek — s ha megtalálta, adja oda itt valakinek.” — A gondolatalkaló bekötött szemmel rohant végig a termen, maga után vonszolva a diplomatát s fölkapott végre — egy üveg cognacot. „Helyes!” kiáltá a diplomata, mire Mr. Cumberland átadta az üveget az imént említett hölgynek. A szép asszony elpirult, a diplomata mosolygott, a társaság kacagott, míg Cumberland a következő szavakkal vigasztalta a diplomata bosszujának ártatlan áldozatát: „Első gondolata az volt ó excellenciájának, hogy a cognacos üveget megtartja magának, de a mikor látta, hogy csaknem üres, más irányba terelte gondolatait.” — Bismarck herceg jubileuma. Néhány hónap múltán ünnepli meg Németország a birodalmi kancellár születésnapjának hetvenedik évfordulóját s egyttal ötven éves születési jubileumát is. A fiatal Bismarckot 1835-

ben, tehát husz éves korában nevezék ki al-bíróvá a berlini városi törvényszékhez. Akkoriban együtt lakott Bernát barátjával, aki tisztje volt a gárda-dragonyoszrednek. Aból az időből mulatságos adomat beszélnek Bismarckról. A fiatal al-bíró jegyzőként szerepelt s kihallgatott egy uriembert, a ki hetyeke magaviseletét val csakhamar kiharozta ót sodrából. Bismarck fölugrott helyéről s rávált a tanura: „Uram, becsulje meg magát, különben kidobom.” — A bíró, a ki szinten jelen volt, megveregette Bismarck vállát s barátságosan mondá: „Al-bíró ur, a kidobás az én dolgom.” A kihallgatás tovább folyt; néhány nerez mulva ismét fölugrott a heves véré jegyző ráförmedt a tanura: „Uram becsulje meg magát, különben kidobatom a bíró urral!”

— A hírlapírók nyugdíjintézetének javára rendezett sorsjáték nyereseményei már kiállítottak. Különösen feltűnik a három főnyeresemény: egy gyönyörű gyémánt ékszer, valamint a nem kevésbé szép thea- és kávéservice s a 12 személyre való evő-készlet, ez utóbbi a legfinomabb ezüsthől. E főnyeresemények értéke 5000, illetőleg 1000 s 500 frt. E nyeresemények a sorsjegyek főelárusítója, Fuchs H. Dorottya u. 9. sz. a levő váltóüzletben vannak kiállítva. A nyerő kívánatára e három főnyeresemény teljes értéke levonás nélkül készpénzen ki fizetik és könnyen érthető, hogy e sorsjegyek, melyeknek ára darabonként csak 20 kr, oly nagy kelendőségnek örvendnek, mely előre alig volt sejthető. A sorsjegyek úgy a fontemlitett, mint minden más váltóüzletben, valamint minden lottógyűjtőben és dohánytözsdeben kaphatók. A huzás 1885. január 2-án lesz.

Muzsák.

— A „Pesti Napló” új előfizetési felhívása, melyet közelebb közlünk, kellemes meglepetésben fogja részesíteni az olvasó közönséget. A „Pesti Napló” ugyanis állandósítja a y vasárnapi mellékletét, melyet néhány hét óta hoz, s mely a legkitűnőbb iroktól az erdekes tárcacikkekké egész sorozatát tartalmazza. Ezenkívül még azon nagy kedvezmény is jut a „Pesti Napló” előfizetőinek, hogy a „Magyar Bazar” című legnagyobb terjedelmű, legelterjedtebb magyar szépirodalmi és divatlapot, mely gazdag mintái s divatképeivel fogva a háztartásokban majdnem nélkülözhetetlen, fele áron rendelhetik meg. Meg vagyunk győződve, hogy e jelentékeny kedvezmények is hozzá járulnak majd a rendkívül nagy olvasóközönség megszilárdításához, melynek a „Pesti Napló” hazánk e legrégebb napilapja, örvendhet.

— Ertesi és. A „Kis Világ, legújabb Flóri Könyve” t. előfizetői és megrendelői részére a megrendelt fuzott példányokat egy hét alatt, a díszkiadásukat 10 nap alatt fogom postára tehetni, minthogy némi késedelmet okozott az, hogy 5 iv helyett 6 ivet, 50 rajz helyett 70 képet tartalmaz a kötet. (Az ár azért marad a régi: 50 kr, és 2 frt. Több oldalról intézett felhívásra egyszerűbb kötétt példányok is állnak rendelkezésre 1 forintért. Budapest, 1884. decz. 4. Eötvös Károly.

Közgazdaság.

— Malmaink üzlet eredményei. A jelenlegi konjunktura igen kedvező malmaink üzleteire. Lisztkészleteik nincsenek és a buzaárakhoz képest tisztességes haszonra örlenek. Az első fél év üzleti eredményei nem voltak kedvezők és hasznat az év végén csak azon malmoktól várhatunk, melyeknek az aratás előtt nem volt lisztkészlete. Általában végy úgy vélekednek malomkörökben, hogy az idei osztulék nem lesz nagyobb a tavalyinál és így a folyó év eredménye malomiparunkra közepesnek várható jóvedelmesség tekintetében. A vidéki malmok idei eredménye sokkal kedvezőbb leend mint mult évben és több malomnál jelentékenyen nagyobb osztalékra számíthatnak. Ez évben a vidéki malmok a bő termés folytán képesek voltak a budapesti gabonapiacz áraihoz megfelelően szakszégeiket beszerezni, nem volt a tavalyi disparitás, a mikor a vidéki malmok a budapesti piaci árakhoz képest jóval drágábban szereztek be buzaszakszégeiket. Mostában olesóbb buzaszakszérésnél a lisztkeket kedvező árban értékesítették és a főv. malmokkal hatályosan és sikeresen versenyezhettek. Es így ez évben a vidéki malmokra azon elv állítható fel, hogy a fővárostól minél távolabb levők fogják a legkedvezőbb eredményt felmutatni az olesó buzaszakszérés és előnyös lisztértékesítés folytán.

— Budapesti sertésvásár. Kőbánya decz 6. — Az üzlet változatlan. — Magyar urasági öreg nehéz —.47. fiatal nehéz 48.—.48½ közép 48.—.49.— könnyű 46.—47.— Szedett nehéz — közép könnyű 43.—44.— Romániai bakonyi, nehéz — — — — — átmeneti közép — — — — — bakonyi könnyű — — — — — átmeneti eredeti nehéz — — — — — átmeneti közép 45.—46 átmeneti szerbiai nehéz 49.—50.— átmeneti közép 49.—.50 átmeneti könnyű 49.—50.50 hízó 1 éves elősúlyban 4% 2 éves —öreg—frt. Az árak hízalt sertésenkél páronként 45 kiló és 1% os levonással métermázsánként értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek adattak el a vevőnek, páronként 3 arany vám fejében megtérítetik.

— Iparügy Elvi határozatok iparügyekben. A földm. ipar és kereskedelemügyi ministertium az ipartörvényre vonatkozó elvi határozatai közül újabbban a következőket teszi közzé: A hazuról munkakönyvvel már bíró külföldi munkások ellátandók-e munkakönyvvel? Az ausztriai illetőségű, de itt munkában levő iparosgeledeknek vagy gyári munkásoknak, tekintet nélkül arra, vajjon illető

sége helyéről bir e már munkakönyvvel vagy nem, az 1884: XVII. tv. czikk 99. §-sa értelmében kiállítandó munkakönyvvel kell birnia. A magával hozott munkakönyv egyike azon okmányok, a melyek alapján itt a munkakönyv részére kiállítatik. Heti vásárokon külvli napokon szedhető-e helypénz? Ott, a hol a közigazgatási hatóság tekintettel a helyi viszonyokra a hetivásárokon külvli napokon is, a mindennapi szükségletet képező elelmi czikkeket mindennapi vagy bizonyos időben való érusítását megengedni jónak találja, — helypénz szedése is mindazon napokon indokolt; részben pedig azért, mert a helypénznek célja, hogy a vásárter jókban és tisztán tartassék részben pedig azért, mert, ha a vásári napokon helypénz szedettek, más napokon pedig a czikkeket élarusítása helypénzmentesen eszközöltetnek, minden élarusító a helypénzmentes napokon iparkodnék a piaczra jutni, mi által a vásári helypénzre vonatkozó jog teljesen kijátszatnék. — Ebből kifolyólag kimondatott, hogy — a hányorról a közigazgatási hatóság a hetivásáron külvli piaci eladást jónak látja, mindannyiszor a helypénz rendszeres szedését is következetesen meg kell engednie. Magától értetk, hogy a hetivásáron külvli, a helypénzszedés ily esetben az illeti, a ki a szabadalom vagy szerződés alapján a hetivásáron helypénzszedésre van jogosítva, t. i. csak a vásártulajdonost vagy annak bérlejt.

Törvényszék.

— A rendőrség ügytelensége. A budapesti kut mellett öngyilkossá lett Csermelyi, mint irtuk azt is vallotta a többi között, hogy az ifju Bellághal amerikai párbaja volt. Noza rajta a rendőrség ügyes tanácsosa Majthényi melegiben kiadott egy elfogatási parancsot s Balog Albin rendőrfogalmazót elküldte a megyeházban lakó fiatal Bellágh elfogatása végett, Balog azonban több tapintattal bírt mint főnöke s először az alispánnál jelentkezett, ki aztán az ifju Bellágh apját, a megyei főügyészt értesítette s a fiatal embert elküldték a Rókus kórházba, hol konfrontálták az öngyilkossal s ez vissza volta vallomását s így az ifju Bellágh nem került a rendőrség kezei közé, hová ha Balogh szó szerint vszki Majthényi meghagyását, egész ártatlanul beletrútelten, fele áron rendelhetik meg. Meg vagyunk győződve, hogy e jelentékeny kedvezmények is hozzá járulnak majd a rendkívül nagy olvasóközönség megszilárdításához, melynek a „Pesti Napló” hazánk e legrégebb napilapja, örvendhet.

Apró-cseprő.

— A kis fiu logikája. — Mamácska, igaz e, hogy mindnyájan porból vagyunk? — Bizonyára gyermekem, hisz magad is hallottad, mikor a tisztelendő ur a templomban mondta. — De hát akkor . . . sár lesz belőlünk mikor esik!

A téli hajnal . . .

A téli hajnal sápadt fénye Átsüllykél immár az ablakon. — Mily gyorsan elröppent ez éj is. — Ölelj, csókold én édes anygalmom! — Ó mert miként szerelmünk éji Ugy suhan el majd egész életünk S a sirlan fekre, róluk hajk csupán majd Álmodzunk — emlékeznünk! Nemo.

— Az igaz érdem nem halandó, ha mindjárt az irigység azt lealázni törekszik is. Kisfaludy Károly.

— Ha arany és érdem vetélytársak, többnyire az első győz. Horácz.

Egy hittérítő jelenlétében a vadakról van szó. — Hát igazán megiszik az emberhust? kérdi egy szörnyűködő hangon. — De mennyire! Még a pénteki napot sem veszik tekintetbe.

— A valódi érdemet nem határozza el az: ki mikép szólt, mikép irt? hanem mit szóltott s mit irt? s kivált hogyan élt s mit cselekedett. A tett tehát az első, a szó a második; s éppen úgy az ember, a hazafi előtt áll s csak aztán jó az író.

Gr. Széchenyi István.

A közönség köréből. *)

Tek. szerkesztő ur! A nagytemplomban óriási közönség nézett végig szombat egy érdekes lakodalmat, úgy, hogy a nisz-nép alig tudott az oltárhoz hatolni. Egy kis rendfentartás ily esetekben nem ártana. Debreczen 1884. december 9. Tisztelettel N. K.

* Ezen rovartér melyben a közérdeklő felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

SZERKESZTŐI POSTA.

N. Kikinda. Új év után állunk rendelkezésére. Névtelen leveleket figyelembe nem veszünk.

Színház. Holnap, szerdán Boránd Gyula jutalomjátékát: „Türről pattant leány”, bohózat 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

Összesen 10.000 nyeremény

II. KINCSEM-SORSJÁTEK

1. főnyeremény forint

50.000

2. főnyeremény 20.000 3. főnyeremény 10.000 forint o. ért.

A sorsjegyek kaphatók:

A MAGYAR LOVAR-EGYLET SORSJEGY-IRODÁJÁBAN

Hatvani-utca **BUDAPEST** Nemzeti Casino

ugyszintén valamennyi váltóházaknál, lottogyűjtők és szívatózsdeknél.

Minden nyeremény készpénzben kifizettetik

1 sorsjegy
1 forint
o. é.

további nyeremények
5000 frt
3000 frt

további nyeremények
2000 frt
1000 frt

11 sorsjegy
10 forint
o. é.

A sorsjegyek valamint a sorsolási jegyzék portoménos megkülönböztetéséből 15 krajczár mellékelendő a megrendeléshez.

„Szerencsi-féle családkávét”

e kedvenc italunk felülmúlhatlan pótolmánya, rövid idő alatt számos barátot és barátot szerzett. Ezen eredményt különben is természetesen, a mennyiben a kávé nemcsak olcsóbb, hanem zamatosabb, táplálékonyabb és egészségesebb is lesz, ha három kanál valódi szemes kávéhoz egy kanálnyi

„Szerencsi-féle családkávét”

vétetik.

Igen tisztelt asszonyság!

Szíveskedjek fenti állítás alaposágról meggyőződést szerezni és a

Szerencsi-féle családkávét

kíséretet tenni.

Néhányzori használatba vétele után azon meggyőződésre fog jutni, hogy a legjobb kávépótlék a

Szerencsi-féle családkávét

mely a legtöbb fűszerzúrtékban és pedig faládcskákból 10, 15, 20 krajczár, csomagokban 3, 4, 5 krajczár kapható.

Szabó Lajos Fiai

divat és kézműáru üzletükben, Debreczen, rózsatér.

az őszi és téli idényre nagyválasztékban kaphatók:

Divatos női ruhakelmék, flanelek, női posztók;
Fekete ternók, cachmirok és mindenféle gyászczikkék;
Selyem szövetek és színes atlaszok, bársonyok;
Selyem kendők, gyapju téli kendők minden nagyságban;
Kreász, rumburgi, fonal és pamutvásznak;
Ágy és asztalneműek, barketek, kalmukok;
Csipke és szövet ablakfüggönyök;
SZONYEGEK, FUTÓ, ÁGYELÉ, s NAGYSZONYEGEK;
Csipkek, szalagok, ruhadiszek, béléseműek gombok;
Pamutok és mindenféle rövidárúk;
kittűnő szabású férfi ingek; esernyők.

!Szabott olcsó árak mellett!

Legfinomabb

biztosságos salon

vagyis

császár petroleumot

ajánl, igen jutányos ár mellett (nagyban és kicsinyben)

Rickl József Zelmos,
Debreczenben.

Nincs többé fogfájás.

hogya ha használtatik a

Fog-elixir (Elixir d'intifrice)

a tiszteleltre méltó Benediktinus atyák,

készítménye a Soulacl apátságban;

a mely szer 1373-ban találtott fel, Boursand Péter prior által és a mely később Maguelbonne prior ur által lényegesen tökéletesítettetett.

Ez utólrhetetlen szer a fogak tisztításához és konzerválásához, — a foghús erősítéséhez és megsemmisíti a borkövet, megóvja a fogakat az elromlástól.

A lehellet rossz szagának elűzésére minden másféle fogviznél hatalmasabb az Elixir. Ép ezért minden magas rangú körökben az egész világszerte használtatik.

Főgyűntőség: Bordeauxban (Franciaország) Seguin, 3 rue Hugerie. Debreczenben: Szepessy és Kerekes díszmű, Schwarcz M. Benő. Rott S. férfi divat-teremben.

62. szám.

ÁRJEGYZÉKE

„ISTVÁN” gőzmalom készítményeknek. Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben
Kötelezettség és engedély nélkül készpénz fizetés mellett.
Zsákkal együtt.

100 kiló	17.80
1. Szinte közepszerű	16.80
2. Királyliszt	17.20
3. Langliszt	16.60
4. Montliszt	16.20
5. Zsemlyelisz 1-ső rendű	15.40
6. 2-od	14.60
7. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	14.—
8. Szinte 2-od	13.20
9. Közép kenyérlisz 1-ső	12.40
10. Szinte 2-od	11.60
11. Barna 1-ső	10.20
12. Szinte 2-od	8.—
13. Lábblisz	6.80
14. Veres liszt	—
15. Finom korpa zsákkal	4.80
16. Durva korpa zsákkal	4.20
17. Szak nélkü. zsákkal	4.40
18. Szak nélkü. zsák	3.80
19. Simán őrölt liszt zsákkal 75. kg.	8.20
20. Szak nélkü.	8.20

Dara és liszt 25 kl. zacskók. 100 kl. zacskóval együtt 60 krral drágább Debreczen, 1884. okt. 28.

A zsákok súlytartalma, — teljes tisztaságúak véve:

A. B. C. O.—9 számú 25 és 85 kilo.
10 11. 12. 50
Sima liszt 75

Feltűnő ujdonság!

6 nap alatt szőke haj

bármely hajszínből, akár fekete, barna vagy vörös stbból nyerhető az ujjonnan feltalált „Blondeur”, nevű készítmény segítségével. Nem hajfestőszer az, színt sohasem veszti, az eredmény kimaradhatatlan és mint teljesen ártalmatlan megvizsgáltatott. Ára egy üvegnek o. é. 1 frt 60 kr.

15 perc alatt

a haj és szakál szép barnára vagy természetes feketére és tartósan festhető „Hair Dye” nevű ujjonnan javított hajfestőszerrel. Legbiztosabb szer. Hatása rögtön. Egy Hair-Dye ára: o. é. 2 frt. 20 kr.

Nincs többé ősz haj

a sokszorosan megvizsgált, közönséglevelekkel kitüntetett „haregenerátor” folyadék. Nem felületes hajfestőszer az, hanem a megőszült hajnak visszaadja 3-4 hét alatt a régi eredeti színt, eltávolítja a korpát és a fejbőr minden tisztatlanságát, és a hajnak fenyt és fiatalkori üdöseséget kölcsönöz. Ára 1 frt 60 kr. o. é.

Hálalratok discretióból nem tekinnek közzé.

Carlo Schneeweiss,
illatzerész és specialista,
Bécs, VI Gumpendorferstrasse 63 F.

Vidékre utánvétel vagy az összeg és 20 kr. vitelbér előleges beküldése mellett küldetik.

331|1884 k. gy.

H.-Böszörmény város tulajdonához tartozó vásári helypénz-szedési jog (vásárvám) a folyó évi december 14. napján délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen az 1885., 1886., 1887-ik évekre haszonbérbe adatik. A feltételek a főjegyzői hivatalos helyiségben addig is megtekinthetők.

H.-Böszörmény, 1884. december 3.

Paksy Károly,
polgármester.

Riffner's

CONIFEREN-SPRIT

(SZESZ.)

Nem hiányozhatik egy beteg, vagy gyermekszobából sem. Pompás fertőtlenítő szer, melynek kitűnő, hamisítatlan erdő-illata van. — Bittner coniferen szesze ajánlható gyermek betegségeknek, gyermekágyi betegségeknek s egyáltalán mindenféle járványnál. A Bittner-féle coniferen-szesz tudvaleg az örökzöld fenyőnek balsamos etherikus-olaj anyagát tartalmazza sűrített alakjában, s ezért e szeszes használata tüdő- és torokfájásban szenvedőknek az o vosoktól kivétel nélkül ajánlatik. A Bittner-féle coniferen-szesz egyedül csak

Jul. Bittner gyógyszerésznél Reichenauban Alsó Ausztriában az alulírt raktárban kapható. — Egy palack ára 80 kr., 6 palack 4 frt., és egy patentiözött feskendő gépezet 1 forint 80 krajczár.

Raktár Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil és Göll Nándor uraknál.

A valódi csak az, mely védjeggyel van ellátva — A patentiözött feskendő készületekre a cég neve: BITTNER, Reichenau N.-Oo.

Szalon kőszén

pirszén

(Coaks)

és bikkfaszenet

fűtésre és kovácsok részére a legjobb minőségben, — házhoz is szállítva — jutányos áron ajánl

Bignió János
Nagy-Hatvan utca 10934. sz.

Naponta friss, aranyárgára füstölt, kövér

Kieli Sprrott-ot

mint legfinomabb idény-csemegét ajánlunk portára csomagolva körülbelül 250 darabot 1 ládában 1 frt 18 kr-ért, 2 ládával 2 frt 00 kr-ért. Továbbá ajánlunk friss Schell-Dorsch-Cab iau stb. fajta halakat, netto 4 1/2 kigros ládában 1 frt 70-től 1 frt 85 krig, ugy szintén friss angolnát, lazacot, tengeri csukát és mindennemű tengeri halakat (e-venen vagy megfőzve) napjantani napjantani árakon bérmentesen utánvétellel oda szállítva.

Lübbers & Walls
HAMBURG.

Közzététel
Egy ére 10
Fél ére 5
Negyed ére 2

Egyes szám

A lapellenl réséitől den közzétételre, a szerkesztésben és a kiadásban KUTASI IMRE nyomdájában a postai szán.

Közzététel hely
TIBOLDI K. LAJOS
GÁTY K. ROLAND
Kereskedésben és a kiadásban KUTASI IMRE nyomdájában a postai szán.

Léle

(r. e.) Tiszai lélekharagot Magyegetlen még megnye, a sajtós zBécsben esenok s oly fájdalom hazánkat, mint kedvesebbikének h Nagy halottá küld Tiszai Kálmádön ezen nála embereink által az 3 lelketlen az igaz — hanygyűlöletével. A méletét féltetjük in Ugyan mivégyarország szabadországnak egy te ellen kell folyton Ügyvéde, a mdelkezik mindenki. nincsen, mert azokczára emelt, rögtön az Bécsnek csak nak csak kárára le a független és önmeje még tán te sajtó nem hangozt mely nélkül megvá Azok, a kik kedtek, hűtelenül Epen csak a sajtó lágosságot bocsát e jába. Hogy példára a fővárosi rendő megvesztegetett hí pártfogoltakból álló kormány feje ejtett kipattantotta egy világra került rem azért nem lehetett ott tartá lámpáját hatalmas szóval mo A nemzet lel el, ha a sajtószabad vimányát elveszítj Valóban nem t nagyok-e a magyar azokért ama nemes vessük oda a kormá jainak! Nem tudjuk, tévedései nem olyan den ujabbszerű inté des mederbe önmaga A közönség befogja sajtója (ez a tul sajtó) fizetve va san és ne ösztintén kik a sajtó feyveré vivnak meg, de es küzdenek: nem a tüközésére hivatott lakodott s ugy irmo ket tekintve, egés mek. Be kell hogy zónság nem fog egytani, mint a mely azt tisztessége

És milyea köv man, midőn oly do tetetetlen s a mely nek, egészen a társ s ebben az egyben, csakugyan a társadal hatalom reakcionári beavatkozásról folya

A N. Fr. Press tenünk a sajtószabads mit-merénylet aknamu

»Az esküdtzések leges függettsége s magánbecsületsértések fajok, nemzetiségek gyűlölsége való igaz régi nem létező tási hatóságok jogosi